

Realgymnasiet i Lund

Rektorn vid Realgymnasiet i Lund

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Realgymnasiet i Lund
i Lunds kommun

Tillsyn i Realgymnasiet i Lund

Skolinspektionen genomför en riktad tillsyn i Realgymnasiet i Lund.

Realgymnasiet i Lund besöktes av Skolinspektionen den 3 juni 2014.

Fakta om skolenheten

Bakgrund: Skolinspektionen genomför en riktad tillsyn i Realgymnasiet i Lund. Detta efter att flera anmälningar (Dnr 42-2014:2 403) och signaler inkommit under våren 2014. Vid den riktade tillsynen granskar Skolinspektionen elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.

Lärande i Sverige AB anordnar utbildning i Realgymnasiet. Realgymnasiet i Lund består av två skolenheter: Realgymnasiet 1 samt Realgymnasiet 2. I samband med att Skolinspektionen den 8 juli 2013 godkänner Lärande i Sverige AB som ny huvudman för JB gymnasiet i Lund (Dnr 34- 2013:3476) byter skolenheten namn till Realgymnasiet 2. Under läsåret 2013/2014 leds de två skolenheterna av två olika rektorer men från juni 2014 ansvarar en rektor för båda skolenheterna. Detta beslut avser båda skolenheterna och samtliga de nationella program och introduktionsprogram som anordnas under läsåret 2013/2014 vid Realgymnasiet i Lund.

Vid tiden för den riktade tillsynen läser 229 elever vid Realgymnasiet i Lund.

Yrkesprogram:

Hantverksprogrammet (HV) med inriktningen frisör

Hotell och turismprogrammet (HT) med inriktningen turism och resor

Naturbruksprogrammet (NB) med inriktningen djur

Högskoleförberedande program:

Estetiska programmet (ES) med inriktningen estetik och media

Samhällsvetenskapsprogrammet (SA) med inriktningarna samhällskunskap samt medier, information och kommunikation

Teknikprogrammet (TE) med inriktningen informations- och medieteknik

Introduktionsprogram:

Programinriktat individuellt val (IMPRO)

Yrkesintroduktion (IMYRK)

Helhetsbedömning

Den riktade tillsynen visar att Realgymnasiet i Lund brister på ett antal punkter och att flera av de processer som Skolinspektionen granskar inte fungerar vid skolenheten. Vid tillsynsbesöket präglas verksamheten av konflikter mellan elever, personal och skolledning. Realgymnasiet i Lund har stora personalomsättningar under främst läsåret 2013/14 och detta, samt att skolan inte har lyckas rekrytera behöriga lärare på de korta anställningstider som erbjuds, medför återkommande brister i verksamheten. Detta påverkar påtagligt elevernas förutsättningar att nå kunskaps- och utbildningsmålen. Rektorn tar inte i tillräcklig grad sitt ansvar som pedagogisk ledare, vilket visar sig då tillfälligt anställda lärare inte tillräckligt introduceras i uppdraget. Även om viss kompetensutveckling av lärare har skett är det inte tillräckligt för att rektorn ska kunna säkerställa de obehöriga lärarnas lämplighet för att undervisa och bedöma elever på gymnasienivå. De nationella målen, inriktade mot elevernas utveckling och lärande, är inte styrande i kvalitetsarbetet vid skolenheten. Kvalitetsarbetet sker inte systematiskt utifrån skolans resultat och fungerar därigenom inte heller som ett verktyg för att komma tillrätta med de områden som Realgymnasiet i Lund behöver utveckla. För att förbättra skolans resultat utifrån läroplanens mål behöver Realgymnasiet arbeta systematiskt för att förebygga elevfrånvaro och otrygg lärandemiljö, både i skolan och under det arbetsplatsförlagda lärandet. Skolan brister såväl i arbetet med att motverka kränkningar som i arbetet med att ge elever stöd i form av anpassningar eller särskilt stöd. Skolan brister även i arbetet med att stimulera de elever som vill nå längre i sin kunskapsutveckling. Den riktade tillsynen visar dessutom att rektorn inte sett till att lärarna utnyttjar all tillgänglig information vid betygsättningen och att det finns otydligheter när det gäller bedömningen av elevers insatser inom det arbetsplatsförlagda lärandet. Rektorn måste även se till att samtliga yrkesprogram innehåller arbetsplatsförlagt lärande i tillräcklig utsträckning, att det arbetsplatsförlagda lärande som erbjuds är i relation till alla elevers valda program och inriktning samt att handledarna på arbetsplatserna har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget.

Skolenheten erbjuder vid tiden för den riktade tillsynen inte en utbildning som motsvarar författningarnas krav och de brister som Skolinspektionen pekar på i beslutet måste rektorn vid Realgymnasiet därför rätta till. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Realgymnasiet i Lund att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska **senast den 7 november 2014** redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Realgymnasiet i Lund måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Rektorn och lärarna ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har.
- Utbildningen ska vara systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.
- Lärarna ska utgå från elevers behov, förutsättningar och erfarenheter.
- Stöd i form av extra anpassningar ska ges i enlighet med författningarnas krav.
- Lärarna ska ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Av skollagen framgår att för varje skolform ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna skollagen. Läroplanen ska ange de mål och riktlinjer som finns för utbildningen. Vidare framgår av skollagen att elever och vårdnadshavare ska informeras om huvuddragen i de bestämmelser som gäller för utbildningen. I enlighet med läroplanen förutsätter elevernas möjligheter att utöva inflytande på utbildningen och ta ansvar för sina studieresultat att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har. I enlighet med läroplanen ska läraren samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. Av skollagen framgår att det i utbildningen ska tas hänsyn till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt och elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Från och med 1 juli 2014 gäller enligt skollagen att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultaten på nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev, eller en elevs vårdnadshavare fram-

kommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Denna bestämmelse saknar övergångsbestämmelser vilket innebär att den ska tillämpas från och med 1 juli 2014, även på verksamhet som har tillsynats före detta datum. Enligt läroplanen ska läraren utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar och erfarenheter. Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar både för att lärarna anpassar undervisningens uppläggning, innehåll, och arbetsformer efter elevernas skiftande behov och förutsättningar och för att samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier.

Av intervjuer med elever, elevhälsan, lärare och rektorn framgår att det finns stora brister i rektorns och lärares uppdrag att klargöra utbildningens mål för eleverna. Elever uppger att täta lärarbyten, i något ämne fem lärarbyten under en pågående kurs, har lett till otydligheter i informationen till eleverna. Elever som läser hotell- och turismprogrammet beskriver att de upplever att alla turismämnen är som en enda kurs och att lärarna inte kan tydliggöra vad de förväntas kunna inom de olika kurser som ingår i deras yrkesämnen. Lärare och elever på naturbruksprogrammets djurinriktning mot hund uppfattar att eleverna, för att nå kunskapskraven inom inriktningkurserna, måste kunna träna med tillgång till en egen hund utanför schemalagd undervisningstid.

Representanter för elevhälsan beskriver att flera elever upplever det som meningslöst att delta i utbildningens arbetsplatsförlagda lärande (APL). Detta eftersom varken elever eller APL-handledare har kännedom om vad kurserna syftar till och vad som ska bedömas under APL. Lärare och rektorn uppger att det är svårt att få handledarna att komma till skolan för information om handledaruppdraget för genomgång av utbildningens mål i enlighet med gymnasieförordningen. Handledarnas förmåga att klargöra målen varierar därmed uppger lärare som även menar att de själva finner det svårt att förklara kunskapskraven för eleverna. Flera lärare är vid tillsynstillfället inte utbildade i de ämnen som de undervisar i och de efterlyser tydligare riktlinjer för hur de ska klargöra och konkretisera de olika kursernas mål utan att det blir rörigt för eleverna. Lärare som undervisat hotell- och turismprogrammet bekräftar att kurserna har vävts samman i projekt och att detta blivit otydligt både för elever och för personal. Intervju med rektorn bekräftar att skolan har haft som målsättning att få eleverna att förstå målen för utbildningen men att denna målsättning inte har lyckats under läsåret 2013/14. Huvudmannen redovisar en handlingsplan framtagen av Realgymnasiet i Eskilstuna och Nyköping och som Realgymnasiet i Lund ska arbeta utifrån gällande det arbetsplatsförlagda lärandet. Huvudmannen redovisar dessutom handböcker som riktar sig till handledarna på APL-platserna. De handböcker som Skolinspektionen tagit del

av lyfter fram kunskapskraven i den kurs som förlagts till APL. Intervjuer med elever, lärare och representanter från elevhälsan visar dock att informationen inte varit implementerad på skolenheten vid tiden för den riktade tillsynen.

Lärare uppger vid intervju att utbildningen för elever som läser introduktionsprogram under läsåret 2013/14 inte har varit systematiskt inriktad mot målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser. Lärare berättar att de har undervisat elever i gymnasiekurser i flera månader utan att veta att eleverna egentligen var antagna på introduktionsprogrammet programinriktat individuellt val (IMPRO) och att eleverna hade rätt till undervisning i de grundskoleämnena de saknade. Huvudmannen uppger att det inte har förekommit att utbildade lärare undervisat IMPRO-elever i grundskoleämnena. Lärare som intervjuar vid tillsynstillfället uppger dock att de har lärarexamen men inte utbildning i de gymnasiegemensamma ämnena som de undervisar i. Samma lärare uppger att de inte känner till vad grundskoleundervisning innebär, att de inte får stöd i hur undervisningen ska läggas upp och att detta leder till att IMPRO-eleverna inte får rätt undervisning. Rektorn uppger att skolan brustit något i introduktionen och i överlämningen till nyanställda lärare under vårterminen 2014 och att eleverna har drabbats av detta. Lärare uppger att eleverna på introduktionsprogrammen har fått betyg i grundskoleämnena även om de inte har fått någon annan undervisning än integrerad undervisning tillsammans med elever som läser kurserna på gymnasienivå. Individuella studieplaner, upprättade efter den riktade tillsynen, visar att IMPRO-elever i årskurs två läser sina grundskoleämnena integrerat med elever som läser gymnasiekurser i årskurs ett. Enligt Skolinspektionen är det vid integrerad undervisning extra viktigt att läraren med tydlighet och kompetens klargör målen och grunderna på vilka elever i de olika skolformerna bedöms. Enligt huvudmannen är det specialpedagogen på skolan som ansvarar för att upprätta de individuella studieplanerna för elever på introduktionsprogram. Det är också specialpedagogen som samordnar arbetet med introduktionseleverna och följer upp elevernas resultat skriver huvudmannen. I en annan handlingsplan anges att det är mentorerna som ska ansvara för elevernas individuella studieplaner, både gällande elever på nationella program och på introduktionsprogram, men att rektorn är ytterst ansvarig. Realgymnasiet i Lund saknar under huvuddelen av läsåret 2013/14 tillgång till specialpedagogisk kompetens, detta då rektorn uppger att specialpedagogen varit sjukskriven och inte ersatts med någon vikarie. Skolan saknar därmed den funktion som ska se till att utbildningen för elever på introduktionsprogram är systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer att lärarna på Realgymnasiet i Lund brister i uppdraget att utgå från elevers behov, förutsättningar och erfarenheter samt att skolan inte i tillräcklig grad kan stimulera de elever

som lätt uppnår kunskapskraven. Intervjuer med samma intervjugrupper visar att lärarna, rektorn och övrig skolpersonal brister i uppdraget med att ge elever i behov av stöd extra anpassningar på ett sådant sätt att det motsvarar författningarnas krav.

Elever uppger att lärarna inte anpassar undervisningen efter elevernas behov och ger exempel på lärare som inte vet vad eleverna kan, vad de har gjort eller vad de är bra på. Elever ger även exempel på hur lärarna inte i tillräcklig grad lyckas stimulera de elever som vill nå längre då undervisningen läggs på en nivå anpassad för de elever som behöver hjälp och stöd för att nå de lägsta kunskapskraven. Lärare uppger vid intervju att de har svårt att anpassa undervisningen efter elevernas behov. Om lärarna befärar att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås uppfattar lärarna att rutinen på skolan är att de ska skicka en F-varning till rektorn. Det stöd som erbjuds till elever som har fått F-varning är att de kan gå till skolans studieverkstad efter ordinarie undervisningstid. De flesta lärare gör inte några extra anpassningar av undervisningen när en sådan F-varning har skickats. Lärare menar att de långa lektionspass som är schemalagda inte är gynnsamma för elevernas inlärning och att de har svårt att räkna till för att kunna anpassa undervisningen för alla elever i klasser där stödbehovet är stort.

Vid intervju med både lärare och elevhälsan framkommer att frånvaron är stor bland eleverna på Realgymnasiet i Lund. Huvudmannen skriver att Realgymnasiet har en genomsnittlig närvaro på 82,1 procent under läsåret 2013/14. Lärarna uppger att elevernas frånvaro är ett problem och de har diskuterat vad de kan göra för att förebygga. Genom att anpassa undervisningen efter elevernas erfarenheter görs lektionerna roligare så att eleverna vill komma till skolan, menar lärarna. Vid tiden för tillsynen har det dock inte funnits de rätta förutsättningarna för sådan anpassning, i stora klasser med många elever med särskilda behov menar lärarna. Rektorn uppger att Realgymnasiets organisation, där tre anställda mentorer ska fungera som studiecoacher med uppdrag att tillgodose elevernas behov av stöd och extra utmaningar, har blandats ihop med lärarnas uppdrag att anpassa undervisningen. Lärarna känner inte till vilket som är deras ansvar och vilket som är mentorernas ansvar menar rektorn. Rektorn bekräftar att uppdraget inte har varit tydligt för de lärare som nyanställts under våren 2014. Dessa lärare har varit anställda under en kortare period menar rektorn och först om de söker om sina tjänster inför kommande läsår kommer samlad kompetensutvecklingsinsats att sättas in. I samband med att rektorn och huvudmannen har getts möjlighet att yttra sig över detta beslut uppger rektorn att hon inte känner igen sina uttalanden från tillsynsbesöket. Huvudmannen redovisar en nationell handlingsplan för Realgymnasiet och av planen framgår hur mentorernas och de undervisande lärarnas roller ska skilja sig åt. Undervisande lärare ska ansvara för anpassning av undervisningen me-

dan mentorerna ska fungera som studiecoacher med andra ansvarsområden enligt handlingsplanen.

Flera lärare som undervisar på Realgymnasiet i Lund saknar adekvat utbildning för den undervisning de ska bedriva. De är även anställda under kortare perioder och har inte i tillräcklig grad introducerats i uppdraget. Två av de tre mentorerna som har till uppgift att se till att eleverna stöttas och stimuleras i tillräcklig grad saknar lärarkompetens. Även om huvudmannen uppger att mentorsrollen är utformad så att lärarbehörighet inte krävs kan Skolinspektionen konstatera att undervisningen inte har kunnat främja elevernas utveckling och lärande i tillräcklig utsträckning. God undervisning på gymnasial nivå förutsätter ämneskunskap, pedagogisk erfarenhet samt tydlig struktur för uppdraget från skolledningen. Under läsåret 2013/14 har utbildningen på Realgymnasiet i Lund i ett antal fall brustit gällande dessa förutsättningar. Enligt Skolinspektionens bedömning har lärares bristande kompetens och förmåga samt den stora omsättningen på lärarna bidragit till att utbildningsmålen inte klargjorts för eleverna i tillräcklig utsträckning. Lärare har inte getts förutsättningar att systematiskt rikta undervisningen mot läroplansmålen och all undervisningen har inte utgått från elevernas behov. Även om huvudmannen har en handlingsplan för lärare och mentors respektive roller när det gäller att stödja eleverna och anpassa undervisningen visar tillsynen att denna handlingsplan inte är implementerad i verksamheten. Oavsett vem som ska ta vilket ansvar visar tillsynen att undervisningen inte anpassas efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenhet och tänkande, att eleverna inte ges stöd i form av extra anpassningar och att de inte heller ges de utmaningar de behöver och har rätt till. Att rektor efter tillsynsbesöket inte känner igen sitt uttalande kring detta föranleder ingen annan bedömning. Skolinspektionen bedömer vidare att eleverna på Realgymnasiet i Lund varken har fått tillräckligt stöd i form av extra anpassningar eller den ledning och stimulans som de behöver och som de har rätt till.

Rektorn för Realgymnasiet i Lund ska se till att utbildningens mål klargörs för elever och föräldrar. I detta ingår att rektorn ska säkerställa att skolans personal och APL-handledare har god kännedom om både målen med utbildningen och kursernas innehåll och att all personal ges förutsättningar för att kunna klargöra målen på så sätt att alla elever förstår. Rektorn ska se till att utbildningen för elever som läser introduktionsprogram är systematiskt inriktad mot målen i läroplan och övriga författningsbestämmelser. Rektorn ska se till att stöd i form av extra anpassningar ges i enlighet med författningarnas krav, att lärarna anpassar undervisningen utifrån elevernas behov, förutsättningar och tänkande samt att alla elever ges stöd och stimulans för att nå så långt som möjligt. I detta ingår att säkerställa att lärarna ges förutsättningar att ge alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling.

ing för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt.

Författning

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§ och 4 kap 14§ skollagen

Lgy 11 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter

Lgy 11 2.1 Kunskaper, Riktlinjer och 2.6 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Realgymnasiet i Lund måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Vid skolenheten ska det genomföras åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.
- Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektorn.
- Det ska finnas en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och det aktuella året samt innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Av skollagen framgår att det inom varje särskild verksamhet ska bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka och förhindra kränkande behandling av elever. Det ska genomföras åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Vidare ska det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Av skollagen framgår vidare att lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Realgymnasiet i Lund har en plan mot kränkande behandling och diskriminering. Det framkommer dock genom intervjuer att skolans nya och tillfälligt an-

ställda personal inte har kännedom om hur det förebyggande arbetet ska bedrivas. Lärare beskriver att det under läsåret förekommer kränkningar på skolan, både eleverna emellan och elever som kränker lärare. Detta har skapat oro bland eleverna, uppger lärare, som samtidigt beskriver hur de gör sitt bästa för att lösa situationer och prata med eleverna. Lärare uppger att skolans rutin är att akuta insatser ska lämnas till mentorer och elevhälsan. Lärare beskriver samtidigt att de själva är osäkra på om de hanterar kränkningar på rätt sätt och att de inte känner till vad ett förebyggande arbete innebär.

Skolinspektionen har tagit del av planen mot diskriminering och kränkande behandling aktuell för Realgymnasiet i Lund läsåret 2013/14. Planen innehåller en nulägesanalys baserad på en kartläggning gjord på ett av skolans sex nationella program. Planen anger olika personalgruppers ansvar vad det gäller ett förebyggande arbete. Åtgärderna är dock av en allmän, vag karaktär och framstår som svåra att genomföra och följa upp. Detta förstärks av att lärare uppger att de inte getts tillräckliga förutsättningar för att bedriva ett arbete som motverkar och förhindrar att eleverna utsätts för kränkningar. Den aktuella planen mot kränkande behandling innehåller ingen plan för hur Realgymnasiet i Lund systematiskt ska motverka kränkande behandling i samband med det arbetsplatsförlagda lärandet (APL) på yrkesprogrammen. Huvudmannen anger att den likabehandlingsplan som finns på skolan har utarbetats av skolledningen tillsammans med personalen. Huvudmannen uppger att kuratorn ska lyfta likabehandlingsarbetet med personalen men anger inte hur skolan ska arbeta förebyggande och målinriktat för att systematiskt motverka kränkningar.

Genom intervjuer med elever och lärare framkommer att kränkningar i samband med APL har förekommit. Detta har bland annat skett då elever upplever att de utnyttjats av arbetsplatsen som gratis arbetskraft. Intervju med lärare bekräftar att de på grund av att det är svårt att få tag på APL-platser skickar eleverna till arbetsplatser som är olämpliga. Skolan har tre samordnande lärare som ansvarar för APL och rektorn uppger att samordnarna ska rapportera kränkningar först till elevhälsan och, om det är av allvarlig karaktär, till rektorn och huvudmannen. Rektorn uppger att skolan bjuder in APL-handledarna till skolan för information men att dessa inte kommer. Intervjuer visar att det finns elever och lärare som saknar kännedom om vad som betecknas som kränkande behandling på arbetsplatserna. Intervjuer med elever, lärare och rektorn visar också att kränkningar förekommer utan att komma till rektorns och huvudmannens kännedom.

Rektorn ska se till att all personal vid Realgymnasiet i Lund har kännedom om hur de ska agera då kränkningar uppstår och hur skolans systematiska arbete för att motverka kränkande behandling ska bedrivas. Rektorn ska säkerställa att det på skolan bedrivs ett förebyggande arbete som innebär att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkningar,

både på skolan och på APL. Skolans plan mot kränkande behandling är ett viktigt verktyg i detta arbete och rektorn ska se till att planen även innehåller en kartläggning av risker för kränkningar på skolan såväl som i samband med APL samt en redogörelse för hur dessa risker ska motverkas. Rektorn ska se till att lärare och personal uppfyller sin skyldighet att anmäla till rektorn då det kommer till deras kännedom att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling.

Författning

6 kap. 6-8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Realgymnasiet i Lund måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Särskilt stöd ska ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.
- Rektorn ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- Åtgärdsprogram, där det anges vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas, ska beslutas av rektorn.

Motivering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultat på nationellt prov, uppgift från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Elevens behov av särskilt stöd ska även utredas om elevens visar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om utredningen visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn

överlåt tit beslutanderätten till istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. I enlighet med läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen utformas så att elever som behöver särskilt stöd eller andra stödåtgärder får detta.

Från och med 1 juli 2014 gäller delvis nya bestämmelser om hur skolan ska arbeta med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram. Dessa bestämmelser saknar övergångsbestämmelser vilket innebär att de ska tillämpas från och med den 1 juli 2014, även på verksamhet som har tillsynats före detta datum.

Genom dokument och genom samtal med samtliga intervjugrupper framkommer att Realgymnasiet i Lund brister i arbetet med att utreda och åtgärda elevers behov av särskilt stöd. Elever beskriver vid intervju att skolan har ett så kallat F-varningssystem och att eleverna får en F-varning då de inte klarat eller blivit färdiga med alla momenten i en kurs. Elever uppger att de har fått flera F-varningar och de då blir uppmanade att själva gå till skolans resurstid, utanför den ordinarie undervisningen, för att komma ifatt eller göra klart moment inom kursen, men att de varken under denna tid eller under ordinarie undervisningstid får något reellt stöd. Lärare uppger att de saknar kompetens för att ge elever särskilt stöd, de saknar specialpedagogisk handledning, åtgärdsprogram och de verktyg som de behöver för att kunna fylla elevernas behov av särskilt stöd. Lärare uppger även att det finns elever med utredda stödbehov som inte får det särskilda stöd de behöver. Både representanter för elevhälsan, lärare och rektorn beskriver att det finns elever som behöver särskilt stöd för att kunna genomföra det arbetsplatsförlagda lärandet. Då skolan inte erbjuder särskilt stöd på arbetsplatserna uppger lärare att elever i behov av särskilt stöd har fått göra APL på skolan.

Elever, representanter för elevhälsan, lärare och rektorn uppger att de särskilda stödåtgärder som skolan erbjuder är resurstiden samt extra stöd i klassrummet i ämnena svenska, engelska och matematik. Extra personalresurser har satts in i just dessa ämnen eftersom klasser är sammanslagna till större grupper. Representanter för elevhälsan beskriver att kunskaperna hos många av skolans elever ligger på en låg nivå men kan inte ge exempel på riktade stödinsatser annat än just resurstiden. Även de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av, och som samtliga har upprättats efter tillsynsbesöket, anger främst resurstiden som särskild stödinsats. Detta även om resurstid inte framstår som adekvat utifrån elevernas behov av särskilt stöd. Elever uppger vidare att den personal som arbetar under resurstiden är mentorerna, studie- och yrkesvägledare och ibland rektorn som även undervisar i matematik. Eleverna uppfattar inte att mentorerna fungerar så bra som lärare och de tycker att det framstår som ottydligt på vilket sätt de ska få stöd under resurstiden och vad det är som de ska arbeta med. Lärarbyten har även lett till att en del lärare inte känner till vad

eleverna kan och vilka deras stödbehov är menar elever. Rektorn och huvudmannen anger i yttrande till Skolinspektionen att det råder begreppsförvirring på skolan. Realgymnasiet i Lund erbjuder flera åtgärder för att stödja eleverna i deras måluppfyllelse skriver huvudmannen. Tillsynen visar dock att elever och lärare inte uppfattar att stödåtgärder satts in i tillräcklig utsträckning för att fylla elevernas behov av särskilt stöd. Intervjuer med samtliga personalgrupper inklusive rektorn visar att stödinsatserna som huvudmannen och rektorn anger inte har satts in på ett systematiskt sätt som garanterar att alla elever får det särskilda stöd som de behöver.

Lärare uppger att de har svårt att anpassa undervisningen efter alla elevers stödbehov, vilket beskrivs inom bedömningsområdet undervisning och lärande, att Realgymnasiet i Lund har problem med hög elevfrånvaro och att många elever får F-varningar. Lärare beskriver att F-varningarna skickas till rektor när lärarna befarar att eleverna inte kommer att nå kunskapskraven inom en viss kurs. Varningarna skrivs in i ett datasystem och skickas hem två gånger per termin. Rektor och elevhälsan tar del av F-varningarna, berättar lärarna, som sinsemellan är oense om vad en F-varning innebär och vad F-varningarna syftar till. Detta eftersom lärarna inte sett att skolan vidtagit några åtgärder då de genom F-varningarna signalerat att elever riskerar att inte uppnå de kunskapskrav som lägst ska uppnås. Av intervjuer med elever, lärare och rektor framgår att en F-varning endast i ett fåtal fall leder till anpassning av undervisningen eller utredning av ett eventuellt behov av särskilt stöd.

Lärare uppger att skolans rutin innebär att mentorerna ska utreda om eleverna är i behov av särskilt stöd. Mentorerna ska även utarbeta åtgärdsprogram om en elev bedöms vara i behov av särskilt stöd uppger lärare. Rektor uppger att lärarna utdelar F-varningar utan att först anpassa undervisningen så långt det är möjligt efter elevernas behov. Eftersom alla lärare inte anpassar undervisningen innan de skickar en F-varning har rutinen inte fungerat som det var tänkt menar rektor. Rektor uppger att det är därför hon inte har sett till att elevers behov av särskilt stöd har utretts när hon får kännedom om en F-varning. Även representanter för elevhälsan uppger att skolans rutin för hur elever ska ges särskilt stöd är att de undervisande lärarna ska signalera till mentorerna och att utredningar ska göras av mentorerna och specialpedagogen. Under läsåret 2013/14 har specialpedagogen på Realgymnasiet i Lund varit sjukskriven och det har inte funnits någon vikarie. Lärare uppger att mentorerna har haft uppdraget att utarbeta åtgärdsprogram. Mentorsuppdraget på Realgymnasiet innehas inte av undervisande lärare utan av annan personal. Intervjuer med lärare och rektor visar att mentorerna på Realgymnasiet i Lund ansvarar för ett stort antal elever i olika klasser och att mentorerna varken är utbildande gymnasielärare eller specialpedagoger. Huvudmannen uppger att det har förekommit att mentorer skrivit åtgärdsprogram men att åt-

gårdsprogrammet då har innehållit åtgärder föreslagna av lärare samt funktioner ur elevhälsan. Huvudmannen och rektorn uppger att rektorn inte överlätit utredningsansvaret på mentorerna. Biträdande rektorn är ansvarig för utredningar och åtgärdsprogram och mentorerna har en samordnande roll, uppger rektorn och huvudmannen i yttrande till Skolinspektionen. Även om utredningsansvaret inte är formellt överlåtet på mentorerna, så visar tillsynen att det är så som lärarna har uppfattat det hela. Det åligger rektorn att se till att lärare förstår sitt uppdrag och sin skyldighet att signalera om eleverna riskerar att inte nå de kunskapskrav som längst ska uppnås. Utredningar har inte skett systematiskt på Realgymnasiet i Lund och ej heller med tillgång till specialpedagogisk kompetens under läsåret 2013/14.

Ingen av de lärare som Skolinspektionen talat med har tagit del av något utarbetat åtgärdsprogram, däremot vet lärarna som nämnts tidigare att det har gjorts pedagogiska utredningar. I de fall utredningar av elevers stödbehov görs på Realgymnasiet i Lund utarbetas endast ett fåtal åtgärdsprogram. Rektorn uppger att skolan har som målbild att åtgärdsprogram ska utarbetas då utredningen visar att elever har behov av särskilt stöd och att skolan arbetar med detta. Vid tiden för den riktade tillsynen har detta inte skett. Rektorn uppger vidare att skolans personalomsättningar är en bidragande orsak till att eleverna behöver mycket stöd i vissa ämnen som till exempel svenska, engelska och matematik. Huvudmannen skriver i yttrande till Skolinspektionen att skolans elevhälsoteam under läsåret 2013/14 utarbetade rutiner med utgångspunkt i en nationell handlingsplan. Skolinspektionen har tagit del av denna handlingsplan. Även om handlingsplanen visar att det finns nedtecknade rutiner för utredning av elevers behov av särskilt stöd och upprättande av åtgärdsprogram visar tillsynen att dessa rutiner inte är implementerade i verksamheten på Realgymnasiet i Lund, vilket bekräftas av huvudmannen.

Enligt Skolinspektionens bedömning brister Realgymnasiet i Lund vad det gäller att ge eleverna särskilt stöd i den omfattning och på det sätt de behöver och har rätt till. Detta då alla elever oavsett stödbehov erbjuds samma åtgärd, resurstid, och då den som ger stödet under resurstiden ofta är en person som helt saknar ämneskompetens och i vanligt förekommande fall även pedagogisk utbildning. Ej heller ges särskilt stöd i tillräcklig omfattning inom ramen för den ordinarie undervisningen eller under det arbetsplatsförlagda lärandet. Vidare saknar Realgymnasiet i Lund rutiner för hur utredningar ska göras och vem som ansvarar för att utreda elevers behov av särskilt stöd, när en sådan anmälan kommer till rektorns kännedom. Det åligger rektorn att se till att detta behov utreds. Det system som skolan har vid tiden för tillsynen, att signaler om F-varningar skickas, kan enligt Skolinspektionen inte tolkas på något annat sätt än att läraren som gör anmälan om F-varning bedömer att eleven riskerar att inte uppnå kunskapskraven.

I samtliga dessa fall är rektorn skyldig att se till att elevens behov av särskilt stöd blir utrett. Likaså är rektorn skyldig att se till att utredningar görs av personer som är kompetenta inom området. I de fall utredningsansvaret har överlåts på mentorerna, som saknar ämneskompetens och i flera fall även pedagogisk utbildning, är detta inte acceptabelt. Eftersom skolan endast i ett fåtal fall har utarbetat åtgärdsprogram för elever som är i behov av särskilt stöd blir det i praktiken omöjligt för de undervisande lärarna att veta vilket behov av särskilt stöd den enskilde eleven har och hur det behovet ska tillgodoses.

Åtgärder som skolan måste vidta är att rektorn ska se till att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om utredningen visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Rektorn ska se till att skolans personal har rätt förutsättningar och verktyg för att kunna erbjuda adekvat särskilt stöd utifrån de behov eleven har, vilket även gäller om eleven har behov av särskilt stöd för att kunna genomföra APL. Åtgärdsprogram ska utarbetas för alla elever som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Realgymnasiet i Lund måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Läraren ska vid bedömning och betygssättning utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och gör en allsidig bedömning av dessa kunskaper.
- Rektorn ska se till att lärarna är väl förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning.
- Eleverna ska informeras om grunderna för betygssättningen.

Motivering

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar och att eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen. Enligt läroplanen ska läraren vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskrav som finns för varje kurs. Läraren ska vid be-

tygssättningen beakta även sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen och utifrån de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper. Rektorn har ett särskilt ansvar för att lärare och annan personal får möjlighet till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Elever uppger vid intervju att de har undervisats och betygssatts av utbildade lärare och att de upplever att detta, samt att lärarna bytts ut under pågående kurs, lett till problem i samband med betygssättningen. Nyanställda lärare har berättat för elever att de inte fått något underlag att utgå från och lärare tar inte med all information om elevers kunskaper vid betygssättningen menar elever. Vidare uppger elever att de inte vet på vilka grunder de blir bedömda av sina handledare i samband med det arbetsplatsförlagda lärandet. Även om eleverna har med sig böcker som APL-handledarna ska dokumentera elevens kunskapsutveckling i så vet flera handledare inte vad det är de ska bedöma. Det finns handledare som väljer att ge betyg efter närvaro i stället för de färdigheter eleven uppvisar menar elever. Elever beskriver att de är osäkra på vad lärarna betygssätter. De vill att lärarna ska återkoppla i större utsträckning. Förklara vad eleverna kan och vad de ska förbättra för att nå kunskapskraven.

Många av de undervisande lärarna saknar vid tiden för den riktade tillsynen utbildning för de ämnen som de undervisar i. Flera lärare är nyanställda och tillfälligt anställda. Lärare uppger vid intervju att de förekommit svårigheter i hur betygssättningen ska se ut då de tagit över andras kurser. En del nyanställda lärare har fått tydlig överlämning och information om elevernas kunskaper medan andra har fått mindre stöd för att kunna göra en allsidig bedömning. Lärare, som saknar rätt ämnesbehörighet och är visstidsanställda, uppger att de inte har fått någon kompetensutveckling i hur betyg ska sättas utifrån de nationella kunskapskraven som finns för varje kurs. Rektorn uppger att skolledningen fört kontinuerliga samtal om betyg och bedömning med de lärare som saknar behörighet för de ämnen som de undervisar i. Tillsynen visar dock att detta till inte har varit tillräckligt för garantera att lärarna känner till grunderna för betygssättning och för att de vet hur de ska göra en allsidig bedömning av elevernas kunskaper. Rektorn uppger vid tillsynsbesöket att skolan inte har erbjudit någon samlad kompetensutveckling i de fall då personalen har varit tillfälligt anställd under kortare tid. Huvudmannen uppger i yttrande till Skolinspektionen att detta inte stämmer och hänvisar till fortbildningsinsatser i form av schemalagda möten och diskussioner. Skolinspektionen bedömer att detta inte har varit tillräcklig fortbildning eftersom lärarna uppger att deras kompetens inte räcker till utifrån det uppdrag som de har fått. Rektorn bekräftar att APL-handledarna inte har deltagit i någon av skolan arrangerad utbildning eller information gällande bedömning av elevernas insatser.

Skolan har bjudit in handledare till information, men de har inte kommit. Att informera APL-handledare är istället de tre APL-samordnarnas ansvar menar rektorn.

Mot bakgrund av ovanstående finner Skolinspektionen att eleverna på Realgymnasiet i Lund inte bedöms och betygssätts i enlighet med författningarnas krav. Det stora antalet lärarbytena och den höga andelen undervisande lärare utan rätt ämneskompetens i kombination med avsaknad av relevant kompetensutveckling på området har medfört att flera lärare inte haft något underlag att göra sin bedömning på och inte heller någon faktisk kunskap i att bedöma och betygssätta utifrån de kunskapskrav som gäller för de ämnen de undervisat i. Vidare är det viktigt att skolan förtydligar för eleverna att det är lärarna, och inte APL-handledarna, som sätter betyg.

Rektorn för Realgymnasiet i Lund ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar och att eleverna informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen. Rektorn ska säkerställa att lärarna är väl förtrogna det regelverk som gäller för betygssättning samt att lärarna ges goda förutsättningar att utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskrav som finns för varje kurs. Lärarna vid Realgymnasiet i Lund ska vid betygssättningen beakta även sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen och på så sätt göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper.

Författning

3 kap. 14-15 och 17 §§ skollagen

Lgy 11 2.5 Bedömning och betyg och 2.6 Rektorns ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Realgymnasiet i Lund måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska se till att det dagliga arbetet är inriktat mot elevernas utveckling och lärande och mot att de nationella målen uppfylls.
- Rektorn ska se till att personalen vid skolenheterna får möjlighet till kompetensutveckling.
- Rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas och ansvarar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen på skolenheten. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter uppfylls. Av läroplanen framgår att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Vidare ansvarar rektor för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Enligt läroplanen har rektor även ett särskilt ansvar bland annat för att lärare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Skolinspektionen har i detta beslut konstaterat att det på Realgymnasiet i Lund finns betydande brister i elevernas rätt till utbildning. Utbildningen är inte systematiskt inriktad mot målen i läroplanen, eleverna erbjuds inte den ledning, stimulans och det stöd inom ramen för undervisningen som de har rätt till, elevers behov av särskilt stöd tillgodoses inte och eleverna bedöms och betygsätts inte i enlighet med författningarnas krav (se vidare bedömningsområden för undervisning och lärande, trygghet och studiero, särskilt stöd och bedömning och betygssättning). Likaså beror dessa brister till stor del på att rektorn inte har sett till att det finns gemensamma riktlinjer och rutiner implementerade i verksamheten vilket får till följd att exempelvis skolan helt saknar ett godtagbart arbete för att utreda och tillgodose elever i behov av särskilt stöd. Det är rektorn som ansvarar för att det dagliga arbetet på skolan är inriktat mot de nationella målen och att eleverna får den utbildning de har rätt till. Mot bakgrund av ovanstående redovisade brister i verksamheten visar tillsynen att rektor inte tar detta ansvar. I samtliga dessa fall visar tillsynen att skälet till bristerna i stor utsträckning är att rektorn inte har säkerställt att eleverna har tillgång till lärare som med kontinuitet och med rätt kompetens ansvarar för deras undervisning.

Av intervju med lärare och rektor framkommer att skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete i syfte att förbättra skolans resultat men att kvalitetsarbetet huvudsakligen riktas mot marknadsföring och ett ökat elevantal som ska trygga skolans tillväxt. Detta bekräftas av skolans verksamhetsplan 2013/14 där de övergripande mål som anges handlar om: kvalité, marknadsposition, lönsamhet, elevresultat, tillväxt och medarbetare. Verksamhetsplanen är otydlig i vad det är som konkret ska göras på enhetsnivå på Realgymnasiet i Lund. Verksamhetsplanen redovisar resultat och frågeställningar som skolan ska arbeta vidare med men det anges inga konkreta åtgärder för vad som ska göras under läsåret för att höja kunskapsresultaten och ej heller någon utvärdering av

föregående års kvalitetsarbete. Stora delar av verksamhetsplanen är generella för koncernen och speglar därmed inte skolenhetens specifika behov. Lärare uppger vid intervju att rektorn främst arbetar med att skolan ska öka elevantalet. Elever och rektorn uppger att de har fört diskussioner kring utbildningens kvalitet. Eleverna upplever att de har fått initiera diskussionerna och att de gjort detta på grund av att de upplevt brister och diskussionerna har inte lett till önskat resultat. Varken rektorn, lärare eller elever kan ge exempel på konkreta åtgärder som vidtagits med anledning av behov som skolan identifierat i syfte att utveckla verksamheten och måluppfyllelsen på skolan.

Av dokumentstudier och intervjuer med samtliga intervjugrupper framkommer att en stor andel av de lärare som undervisar vid Realgymnasiet i Lund vid tiden för den regelbundna tillsynen inte är behöriga för den undervisning de bedriver. En del lärare saknar pedagogisk utbildning och andra saknar ämnesbehörighet i de ämnen som de undervisar i. Flera lärare är nyanställda och tillfälligt anställda och elever uppger att lärarna bytts ut flera gånger under läsåret. Av intervju med lärare och rektorn framgår att lärarna inte har erbjudits någon kompetensutveckling, trots att lärarna uttrycker otillräcklighet för uppdraget inom flera områden. (Se bedömningsområdena särskilt stöd och betyg och bedömning.) Lärare och rektorn bekräftar att lärare som är tillfälligt anställda under vårterminen inte har introducerats i uppdraget i tillräcklig grad. Trots detta har lärarna ansvarat för betygssättning och undervisat elever i behov av särskilt stöd. Rektorn uppger att kompetensutveckling först kommer att bli aktuellt om lärarna på nytt söker sina tjänster inför kommande läsår. Rektorn anger planerade kompetensutvecklingsinsatser vid uppstarten av nästa läsår. Dessa består i att skolans grundare ska arbeta med personalgruppen och informera om Realgymnasiets vision. Som tidigare nämnts uppger huvudmannen i yttrande till Skolinspektionen att det har förekommit kompetensutveckling under läsåret i form av möten och diskussioner kring bland annat bedömning och särskilt stöd. Trots detta visar tillsynen att rektorn inte har i tillräcklig grad har planerat för kompetensutveckling för att säkerställa kvaliteten på utbildningen och för de behov som finns på skolan.

Rektorn för Realgymnasiet i Lund ska ta sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och se till att det dagliga arbetet är inriktat mot elevernas utveckling och lärande och mot att de nationella målen uppfylls. I detta ingår att rektorn ska säkerställa att personalen får den kompetensutveckling de har behov av för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter. Rektorn ska ansvara för att det vid skolenheten bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som syftar till att uppfylla de nationella målen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska bestå av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Författning

2 kap. 9 § och 4 kap. 4-5 §§ skollagen

Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar

Personalkompetens**Bedömning**

Realgymnasiet i Lund måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- De lärare som används ska ha utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Motivering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Vidare framgår att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller dessa krav, eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får bedriva undervisning högst ett år i sänder.

Tillsynen vid Realgymnasiet visar att flertalet av skolans lärare inte är behöriga att bedriva undervisning i de ämnen de är anställda för att undervisa i. Några är utbildade lärare med behörighet för andra ämnen än de som de undervisar i, medan andra lärare inte har någon lärarutbildning alls. Några av dessa lärare har endast gymnasieutbildning och således ingen högre utbildning vare sig i pedagogik eller i det ämne som de förväntas undervisa i. Dokument som skolan redovisar visar att under vårterminen är mer än hälften av lärarna tillfälligt anställda. Av de tillfälligt anställda lärarna är nästan en tredjedel anställda under så kort tid som tre månader eller ännu kortare.

Två av skolans tre mentorer saknar lärarutbildning trots att dessa under läsåret 2013/14 har fått ansvara för specialpedagogiska insatser så som utredningar av elever i behov av särskilt stöd, att fungera som speciallärare i studieverkstad och där tillgodose elevernas behov av särskilt stöd, att hålla utvecklingssamtal samt att fungera som så kallade studiecoacher med uppgift att stödja och stimulera eleverna i deras utbildning. I yttrande till Skolinspektionen uppger huvudmannen att det av skolans handlingsplan för mentorer framgår att särskilt stöd är en viktig process i mentorernas arbetsbeskrivning. Huvudmannen me-

nar att skolan inte har överlåtit något utredningsansvar på mentorerna utan att elevhälsoteamet, som under läsåret 2013/14 saknade specialpedagogisk kompetens, där mentorerna ingår har till uppgift att genomföra utredningar och utarbeta åtgärdsprogram.

Som redovisas i detta beslut visar tillsynen att det finns återkommande brister i verksamheten på Realgymnasiet som påtagligt påverkar förutsättningarna för eleverna att nå kunskapsmålen för deras utbildning. Flertalet av dessa brister beror på lärares oförmåga att ge eleverna den utbildning de har rätt till. Denna oförmåga beror på att flertalet lärare saknar utbildning och kompetens för den undervisning de ska bedriva, men också på att rektorn inte har gett dessa lärare de förutsättningar i form av introduktion och kompetensutveckling som krävs för att de ska kunna genomföra sitt uppdrag. Intervjun med dessa lärare visar att de gör så gott de kan efter sin förmåga och sina förutsättningar men att de känner sig frustrerade eftersom de inte har de verktyg och den kunskap som behövs för att kunna undervisa i de ämnen de är anställda för. Rektor uppger att svårigheter i att få tag på behöriga lärare har lett till att lärare utan rätt ämnesbehörighet anställts under vårterminen. Dessa tillfälligt anställda lärare har inte fått någon kompetensutveckling eller några överlämningar. Vidare uppger rektorn att introduktionen i läraruppdraget på Realgymnasiet kan ha brustit på grund av snabba tillsättningar. Däremot uppger rektorn att det har förts kontinuerliga samtal om betyg och bedömning. Rektorns bedömning är att andelen behöriga lärare i gymnasiegemensamma ämnen är acceptabel.

Skolinspektionen har bett om huvudmannens yttrande angående den personal som utan rätt behörighet anställts som lärare vid Realgymnasiet i Lund. Huvudmannens svar är att man har bistått rektorn i all rekrytering och att såväl huvudman som skolledning har varit medvetna om problemet som funnits kring en hög andel icke behöriga lärare på skolan. Huvudmannen uppger att skolan tillämpat undantagsbestämmelsen på grund av att ett antal tjänster varit tvungna att besättas löpande under läsåret 2013/14. På förfrågan från Skolinspektionen angående varför huvudmannen och rektorn anställt just den personal som anställts, trots att behörighet saknas, ger huvudmannen inget tydligt svar. Huvudmannen uppger dock att eftersom det inte gått att finna behöriga och lämpliga lärare har anställningarna gjorts med tidsbegränsade anställningar.

Såväl tillsynen av skolan som huvudmannens yttrande visar därmed att de på Realgymnasiet i Lund finns lärare som saknar behörighet för den undervisning de ska bedriva och som inte heller är lämpliga att bedriva undervisningen. Att dessa lärare endast har tidsbegränsade anställningar förtar inte denna brist eftersom endast lärare som är lämpliga får bedriva undervisning. Kravet på lämplighet gäller således för samtliga lärare som trots avsaknad av rätt behörighet är anställda att bedriva undervisning, oberoende av anställningsform.

Det är därför anmärkningsvärt att Realgymnasiet i Lund har anställt lärare som saknar behörighet och som inte bedömts vara lämpliga att bedriva undervisningen.

Mot bakgrund av de förhållanden som råder på skolan finner Skolinspektionen att lärare inte har getts förutsättningar att utföra uppdraget på ett sätt som innebär att de är lämpliga att bedriva undervisning. Huvudmannen måste därmed säkerställa att de lärare som är anställda på skolan har utbildning för den undervisning de ska bedriva. Vidare måste huvudmannen säkerställa att i de fall lärare saknar sådan behörighet, endast de som bedöms lämpliga att bedriva undervisning bedriver sådan undervisning.

Författning

2 kap 13 och 18 §§

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Realgymnasiet i Lund måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Yrkesprogrammen ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande.
- För varje elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska utses en handledare på arbetsplatsen som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig.
- Rektorn ska vid arbetsplatsförlagt lärande besluta om förläggningen av kurser till arbetsplatser och om hur fördelningen av denna förläggning ska göras över läsåren.
- Utbildningens innehåll på respektive introduktionsprogram ska överensstämma med författningarnas krav.

Motivering

Av skollagen framgår att ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande. Enligt gymnasieförordningen ska arbetsplatsförlagt lärande förekomma på alla yrkesprogram i minst 15 veckor. Rektorn beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras. För en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den utses som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig. Vidare framgår av gymnasieförordningen att programinriktat individuellt val (IMPRO) ska innehålla de grundskoleämnen som en elev inte

har godkända betyg i och som krävs för att eleven ska bli behörig till nationellt program.

Av intervjuer med samtliga intervjugrupper framkommer att skolan brister gällande det arbetsplatsförlagda lärandet. Lärarna på vissa program uppger otydligheter i vilka kurser som räknas in i APL. Intervjuer med både lärare och rektorn bekräftar att lärarna och inte rektorn beslutar om vilka kurser som ska ingå i det arbetsplatsförlagda lärandet på yrkesprogrammen. Huvudmannen uppger att det inte borde vara otydligt vilka kurser som ingår i APL då detta framgår av Realgymnasiets nationella handlingsplan.

Elever uppger att de inte vet vem som är deras handledare på arbetsplatserna. Elever uppger vidare att de inte utför uppgifter som är relevanta efter deras kurser och deras valda programinriktning. Exempel som eleverna ger är att elever på hantverksprogrammet bara utför städuppgifter på arbetsplatsen och att elever på hotell- och turismprogrammet gör APL på arbetsplatser som inte erbjuder några uppgifter som kan kopplas till deras kurser och valda inriktning på programmet. Lärare och rektorn uppger att skolan har svårigheter att ordna relevanta APL-platser till alla elever på yrkesprogrammen. Lärare beskriver att de behåller elever på arbetsplatser som de egentligen vet är olämpliga av arbetsmiljöska. Detta på grund av att det inte finns tillräckligt med platser att tillgå. Både elever och lärare beskriver att det förekommer att elever utnyttjas som gratis arbetskraft på vissa arbetsplatser och att handledarna blir sura och kränker eleverna om de inte vill arbeta vissa tider eller om de blivit sjuka. Rektorn menar att det förekommer konflikter mellan lärare och att dessa har olika syn på om en APL-plats är lämplig eller inte.

Rektorn och lärarna beskriver att det kan vara svårt att få handledarna att ta till sig information om handledaruppdraget. Få handledare besöker de informationsmöten som skolan bjuder in till och uppdraget att bedöma om handledarna är lämpliga ligger därför på skolans APL-samordnare. APL-samordnare uppger vid intervju att många handledare är lämpliga för uppdraget men att alla inte är det. Elever, lärare och rektorn uppger att flera elever gör APL på skolan. Detta uppfattas av eleverna som ett bra alternativ till APL på arbetsplats och flera elever önskar få vara på skolan istället.

Eftersom alla elever inte har relevant APL i femton veckor och eftersom alla elever inte har handledare med nödvändiga kunskaper för uppdraget får inte alla elever på yrkesprogrammen arbetsplatsförlagt lärande i den omfattning och på det sätt de har rätt till.

Lärare som undervisar elever på introduktionsprogrammet (IMPRO) uppger att de under lång tid inte kände till att eleven läste deras ämne på grundskolenivå. Lärare kände heller inte till vad grundskoleundervisning innebar och gav därmed bara undervisning på gymnasial nivå. Rektorn uppger att hon förut-

satte att lärarna visste vad de skulle lära ut och bedöma. Detta trots att flera lärare saknar ämnesutbildning i de grundskoleämnena som eleverna hade rätt till undervisning i.

Rektorn ska se till att utbildningen på yrkesprogrammen innehåller arbetsplatsförlagt lärande på ett sätt som motsvarar författningarnas krav. Rektorn ska besluta om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras. Rektorn ska säkerställa att alla elever som deltar i arbetsplatsförlagt har en handledare på arbetsplatsen och att bara den som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig utses till handledare. Rektorn ska se till att programinriktat individuellt val (IMPRO) innehåller de grundskoleämnena som krävs för att eleven ska bli behörig till nationellt program och att lärarna som undervisar i grundskoleämnena gör detta enligt grundskolans kursplaner.

Författning

16 kap. 16 § skollagen

4 kap. 12 och 14 §§ gymnasieförordningen

6 kap. 4 § gymnasieförordningen

I ärendets slutliga handläggning har utredare Viveka Berglund deltagit.

På Skolinspektionens vägnar



Maria Kärrman
Enhetschef



Åsa Kildén
Föredragande/ Utredare

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.